

Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

İki Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 33 / Temmuz-Ağustos 2012

Yönetimden

Türkiye yaz tatilinde... Okulların kapanmasından sonra Ankara yavaş yavaş ıssızlaştı. Otobüslerde, trenlerde, metroda yolcu sayısı iyice azaldı. Öğretmenlerimizin çoğu Ankara dışında...

Nöbet işlerini yeniden sıraya koyup çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Vakfımıza Köy Enstitüleri üzerine çalışma yapan öğrenciler uğruyor çoğunlukla... Elimizden geldiğince yardımcı oluyoruz ve seviniyoruz bir yandan... Köy Enstitüleri üzerine yeni bilimsel çalışmaların olması bizim çalışmalarımıza yeni pencereler açıyor.

...

Vakfımızın kurucularından Köy Enstitülü yazar, Talip Apaydın'a Amasra Temmuz Kültür ve Sanat Günleri kapsamında "Onur Konuğu" ödülü verildi. Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı'nın sunuş konuşmasıyla başlayan etkinlikte, "Köy Enstitülerinin Edebiyatımıza Katkıları" konulu bir de açıkoturum düzenlendi. Konuyla ilgili detaylı bilgileri "Vakfımızdan Haberler" bölümünde bulacaksınız.

...

4+4+4 Yasası ile ilgili tartışmalar sürüyor. Yasasının uygulanmaya başlanmasıyla büyük sıkıntı yaşanacağı ortada... Halkımızın geleceğini toptan etkileyecek böyle bir yasanın kamuoyunda yeterince tartışılmadan, deneme uygulamaları yapılmadan, gökten düşer gibi birdenbire uygulanmaya başlanması büyük talihsizlik.

Vakıf olarak, bu yasa TBMM'de gündeme getirilmeye başlandıktan sonra, çekincelerimizi her zeminde dile getirmeye çalıştık. Eğitim alanında çalışmalarını sürdüren sendika, dernek

ve vakıflarla ortaklaşa etkinlikler yaptık. Basın toplantıları, paneller düzenledik. Yasanın getirisini, götürüsünü ortaya koyarak, karınca karınca kamuoyunun dikkatini çekmeye çalıştık. Uygur ülkelerde toplumun tamamını ilgilendiren yasalar böyle çıkar. Toplumun tüm kesimlerinin görüş ve onayı alınır, eksiklikler giderilir, yanlışlıklar düzeltilir...

Ancak, 4+4+4 Yasasını TBMM gündemine taşıyan siyasal iktidar, yandaş olmayan demokratik kitle örgütlerinin, sendikaların vakıf ve derneklerin görüş ve düşüncelerini hiç dikkate almadan bu tasarıyı yasalaştırdı.

Şimdi okullar açılınca büyük bir karmaşa ile karşı karşıya kalınacak. İlkokul, ortaokul, lise binaları ayrıldığı için bina sorunu, sınıf, derslik sorunu, öğretmen sorunu ortaya çıkacak. 66 ay uygulaması için, tuvaletinden, sıralarına kadar Türkiye'de hiçbir okul yeni sisteme uygun değildir. 66 aylık çocuğu sınıfında okutacak hiçbir öğretmen de yetiştirilmemiştir. İlkokula başlatılacak olan o çocukların çoğu sınıfta bile oturup 40 dakika geçirecek fiziksel ve ruhsal yeteneğe sahip olamayacaktır. Okutulacak olan seçmeli dersler konusu, laik ve bilimsel eğitime vereceği zarar bir başka yazının konusu...

Yalnızca ideolojik kazanımlar sağlamak için bu kadar insanı, çocuğu ve öğretmeni olumsuz etkileyecek bir yasa hangi uygar ülkede çıkarılabılırdı?

Yanlışlıkları, yetersizlikleri, düzensizlikleri hep birlikte izleyip göreceğiz...

kevakfi@gmail.com

Köy Enstitülerine Yaklaşım

Köy Enstitüleri Öncesi Tonguç (2)

Saffet Arıkan 11.06.1935'te Milli Eğitim Bakanlığına getirildi. (O zamanki adı Kültür Bakanlığı) Kendisinden istenenlerden biri ülkenin ilköğretim sorununu en kısa zamanda çözmek idi. Asker kökenliydi. Genel bilgiler dışında eğitimin ayrıntılarını bilmeyebilirdi. Bilen birisinin kendisine yardımcı olması gerekiyordu. Dostları, o zaman Bakanlıkta görevli olan Tonguç'u önerdiler. Kendisi de birkaç kez Tonguç'la konuştu, onu izledi, kararını verdi, İlköğretim Genel müdürlüğüne getirdi. Tonguç büyük bir sorumluluk yüklendiğinin bilincindeydi.

Bakan ve Tonguç'a göre halledilecek bir sorun varsa önce o sorunun hâlihazırdaki durumu iyi bilinmeliydi. İstenen ilköğretim işini halletmek olduğuna göre Tonguç bunun araştırmasını yaptı, sonucunu "İlköğretim ve Eğitim Meseleleri" başlıklı bir raporla(muhtıra) Bakanlığa bildirdi. (24.12.1935) Raporda gerçekçi bir durum saptaması yapıyor, ileriye dönük tasarılarının ana ilkelerini belirtiyordu.

Saptanan ve önerilenler şöyleydi:

1-1935/1936 öğretim yılı başında şehirlerde beş sınıflı 1179 okulda 6823 öğretmen 308.153 öğrenci varken köylerde çoğu üç sınıflı 5080 okulda 6901 öğretmen 370.375 öğrenci vardı.

2-Okullardan alınan son istatistiklere göre şehir ve kasabalarda ilkokul çağındaki çocukların %75'i okutulabilirken köydeki çocukların yaklaşık %25'i üç senelik okullarda okutulabilmekteydi. Türkiye nüfusunun %80'i köylerde yaşamakta olduğundan demek ki, ilköğretim ve eğitim işinin en ağır ve halli zor kısmı köylerdeydi. O itibarla meseleyi daha fazla köy gerçekleri ve özelliklerini göz önünde tutarak etüt etmek gerekmektedir.

3-Raporda şu istatistik de verilmektedir. Yaklaşık 40 bin köyün 35 bininde nüfus 400'ün altındadır. Köy nüfusunun aşağı yukarı 8 milyonu(%63) bu tip köylerde yaşamaktadır. Köy ilköğretimin de en çok çalışmayı ve fedakârlığı icap ettiren kısmı bu noktada toplanmaktadır.

Bu tip köylere klasik tipte öğretmen göndermek uzun yıllar alacaktır. Birbirinden çok uzak mesafelerde, iktisadi ve toplumsal hayat bakımından diğer köylerimizden ayrı bir karakter taşıyan bu tip köylerimiz için gezici öğretmenlerle gündüzlü veya pansiyonlu bölge okulları açmaktan başka çare yoktur. Her iki tip okulda bizim için pek yenidir ve bugünkülerden büsbütün başka karakterde öğretmen ister.

4-Bugünkü köy okulu türlü bakımlardan köylerimizin ihtiyaçlarına ve hususiyetlerine göre organize edilmemiştir. Köy okulu köy çocuğuna hayatta işine yarayacak becerilerle bilgileri tam olarak vermemektedir. Onun için köy okulu mevzuu etrafında uzun müddet gerçeklere dayalı, ileri pedagojik tanımlara uygun, tecrübelerle dayanan bir çalışmaya gerek vardır.

5-İlköğretim işinin önemli bir sorunu da özellikle köylerde binlerce okul binası yapmaktır. Kentlerde yapılan binalar çok pahalıya mal olmakta. Aynı yöntem uygulanmak istenirse başarı çok uzun yıllara uzanacaktır. Köy kanununa uyarak bina yaptıran köylerde bu işin oldukça kolay yürüdüğü ve halkın da bu ulusal davaya sevinerek katkıda bulunduğu gözlenmiştir. Öyleyse:

A-Pahalı lüks bina yapılmamalıdır, az derslikli küçük binalar tercih edilmeli.

B-Okul binaları inşaatını ucuza mal etmek, binaların yapılışında emniyet ve güzellik temin edebilmek için Bakanlık kadrosunda, özel idareler kadrolarında öğretmenler gibi inşaat ustaları ve mimarlar bulundurmalı.

C-Gerekli kerestenin ormanlardan sağlanması için kolaylıklar yaratılmalı.

D-Kent okulları inşaatında da halk bu işe katkı verir hale getirilmeli.

E- Köy okulları inşaat giderlerini on yıla kadar yaymak için birçok yabancı ülkelerde olduğu gibi fon kurulmalı.

6-Raporun hazırlandığı günler için yapılan hesaplamalara göre daha en az 25 bin öğretme-

ne gereksinim var. Yetiştirilmeleri için şu çareler önerilmekte:

A-Köy okullarında çalıştırılacak öğretmen adaylarını zengin bir kaynaktan almak ve pratik tedbirlerle kısa bir zaman içinde yoğun bir çalışmaya tabi tutarak hazırlamak.

B-Şimdiden sonra öğretmen okullarından çıkacakların %90'ı köylerde çalışmak zorunda olacaklarından adayları köylerden almak.

C-Öğretmen okullarındaki öğrenci sayısını arttırmak.

D-Köy öğretmenliğini çekici bir meslek haline getirmek

7-Asıl öğretmen açığı köylerde olduğundan ve yeni mezunların çoğu köylerde görev alacaklarından öğretmen okullarının teşkilat ve öğretiminde değişiklik yapılmasına kati ihtiyaç vardır. Öğretmen okullarını yeniden organize ederken şu esas ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır:

A-Öğretimde genel, modern esaslara uyulmalıdır.

B-Öğretmen adayları zirai ve sınaî bütün üretim şekillerine teorik ve pratik bakımlardan hâkim olabilecek iktidara çıkarılmalıdır.

C-adaylar köy hayatının bütün kısımları ile içten alakadar olabilecek bir hayatın içinde yetiştirilmelidir.

D-Adaylar ilerde kendilerine halk, küçük çocuk ve gençlik eğitimine ait önemli roller verileceği düşünülerek yetiştirilmeliler.

Rapor ilk meyvesini nüfusu 400'den az köyler için eğitim kursları açılarak eğitimci yetiştirilmesi olarak verdi. Sonra köy öğretmen okulları ve Köy Enstitüleri olarak uygulamaya kondu. Yapılan çık kısa özetten bile anlıyoruz ki Tonguç'un aklından geçen Köy Enstitüleridir. Önerilenlerden uygulamaya konulmayan pek az öneri var. Raporun tamamını Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı'nca yayımlanan Tonguç'un "Kitaplaşmamış Yazıları Cilt 1"de bulabilirsiniz. Sistemin tarihçesini öğrenmek isteyenler mutlaka okumalıdır.

23 Haziran 2012 Tonguç'u mezarı başında andık...

23 Haziran 2012 Tonguç'u Anma etkinliği: Dr. Niyazi Altunya, Mehmet Baklaç, Zeliha Kanalı, Erhan Bağcı

**BÜLTENİMİZ
CAN MATEMATİK YAYINLARI
TARAFINDAN
ÜCRETSİZ BASILMIŞTIR,
KATKILARINDAN DOLAYI
SAYIN ŞAHİN GÜNER TAHAN'A
TEŞEKKÜR EDERİZ.**

**Bağışlarınız için;
Posta Çeki No:
524699
Ziraat Bankası Kızılay Şubesi:
IBAN:
TR420001000685390292475003**

Tarihçe

İLK KURULAN VE İLK KAPATILAN KIZILÇULLU KÖY ENSTİTÜSÜ'NÜN TARİHÇESİ

Halil VURAL / (Ortaklar KE Mezunu)

1891 yılında Türkiye'ye gelen Amerikalı bir misyoner papaz Kızılçullu'ya bir papaz okulu yaptırır.

Papaz okulu rağbet görmeyince adını Amerikan Koleji olarak değiştirir, kısa zamanda rağbet görür ve epeyce öğrencisi olur. Uzun yıllar sürer.

1933 yılında adı geçen koleje bir Bakanlık Müfettişi gönderilir, okul teftiş edilir. Bakanlık Müfettişi Bakanlığa verdiği raporda bu okulun Amerikan ve Hristiyan propagandası yaptığını, derhal kapatılması gerektiğini bildirir. Bunun üzerine Amerikan Koleji kapatılır.

Tekrar açılma olanağı olmadığından okul kurağı satışa çıkarılır ve bir İtalyan firması alıcı olur.

Ulu Önder Büyük Atatürk satışı önlemek için İzmir Valiliği'ne, Kızılçullu mahallesinin derhal Köye çevrilmesini emreder. O devrin Köy Kanununda köylerden yabancıların mal alıp, satması yasaktır. Böylece okulun satışı önlenmiş olur. Bir süre sonra da okulun Kamulaştırılması gerçekleştirilir.

1937 yılında, İzmir Kızılçullu'da ve Eskişehir Çifteler'de iki tane köy öğretmen okulu açılır. Üç yıl sonra 1940 yılında Köy Enstitüleri kurulunca adı geçen Köy Öğretmen okulları da Köy Enstitüsü olur.

Üç yıllık olan Köy Öğretmen Okullarının süresi beş yıla çıkarılır ve Kızılçullu ile Çifteler Köy Enstitüleri 1942'de mezun verir, ancak bu köy öğretmenleri köylere atanmaz, Bakanlar Kurulu Kararı ile Yüksek Köy Enstitüsü kurulur. Adı geçen Köy Enstitülü öğretmenler Köy Enstitüleri'ne öğretmen olarak yetiştirilmek üzere Yüksek Köy Enstitüsü'ne

öğrenci olurlar.

Üç yıl sonra Yüksek Köy Enstitüsü'nü bitiren bu öğretmenler Köy Enstitülerine branş öğretmenleri olarak atanırlar.

Bunlardan Nuri Özyıldız, Şevki Aydın, Rıza Dönmez, Mesut Yardım, Faik Ayanoğlu ve Düriye hanım Ortaklar Köy Enstitüsü'ne benim öğretmenim olarak atandılar. Bir yıl sonra 1947'de adı geçen Yüksek Köy Enstitüsü çıkışlı öğretmenler askere alındılar ve bir daha Köy Enstitüleri'ne öğretmen atanmadılar, başka görevlere (denetmenlik, ilkokul müdürlüğü) gibi görevlere atanarak Köy Enstitülerinden uzaklaştırıldılar. Çünkü Hasan Ali Yücel Bakanlıktan alınmış, yerine Reşat Şemsettin Sıracı atanmıştı. Köy Enstitüleri müdürleri değiştirilmiş, program değiştirilmiş Enstitüler yozlaştırılmaya başlandı.

Nihayet 1950'de DP İktidara gelince Köy Enstitülerindeki Kızlar Kızılçullu ile Beşikdüzü'nde toplanarak karma eğitime son verilip Haremlik-Selamlık hale getirildi.

Kızılçullu Köy Enstitüsü 1951 yılında sadece Kız Öğretmen mezun verdi. 1952 yılında Kızılçullu Köy Enstitüsü kurağı NATO'ya devredilerek ilk kapanan Köy Enstitüsü oldu.

Diğer 20 Köy Enstitüsü'nün süresi bir yıl daha arttırılıp öğretmen okuluna çevrilerek kapatılmış oldular.

23 Haziran 2012, Tonguç'u Anma Etkinliğini izleyen dostlarımız...

23 Haziran 2012, Tonguç'u Anma Etkinliğini izleyen dostlarımız...

Vakfımızdan Haberler

- Köy Enstitüleri'nin Kurucusu, Kuramcısı ve uygulayıcısı İsmail Hakkı Tonguç'u **23 Haziran 2012 Cumartesi günü** ölümünün 52. yıldönümünde saygıyla andık. **Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı ve EĞİT-DER**'in ortaklaşa düzenledikleri etkinlikte saat: 12.00'de mezarı başında saygı duruşunda bulunduk. Mezarı başındaki anma etkinliğine Vakfımız Başkan ve üyeleri EĞİT DER Ankara Şube Başkan ve üyeleri, Hasanoğlanlılar Derneği Başkanı ve üyeleri, YKKED Ankara Şubesi başkan ve üyeleri de katıldı. Tonguç'u anma etkinliği; saat:15.00'de Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Tonguç – Yücel Salonunda yapılan açikoturumla devam etti. **Açılış konuşmalarını Vakfımız Başkanı Erdal ATICI ve EĞİT-DER Genel Başkanı Mustafa DEMİR'in yaptığı açikoturumu; Mehmet BAKLACI yönetti, Konuşmacılar: Erhan BAĞCI, Dr. Niyazi Altunya ve Zeliha KANALICI**'ydi.
- Vakfımızın önceki başkanlarından Mustafa AYDOĞAN'ın çalışması olan **"GAZETELERDE KÖY ENSTİTÜLERİ 1987 – 2011"** adlı yapıt Vakfımızın yayınları arasından çıktı. Yapıtın **"Önsöz"**ünde de belirttiğimiz gibi; **"Gazetelerde Köy Enstitüleri 1987 – 2011"** Mustafa öğretmenimizin ilerlemiş yaşına karşın Köy Enstitülerine karşı olan ilgisinin sürdüğünü göstermektedir. Alıntılacağı makalelerin aralarına serpiştirdiği yorum ve eklemelerle yapıt bir tür Köy Enstitüsü el kitabıdır. Bu alanda çalışmak isteyenler için kaynak oluşturacağına inanıyoruz...
- Bartın'ın Karadeniz kıyısındaki güzel ve tarihi ilçesi Amasra'da, her yıl düzenlenen Amasra Temmuz Kültür ve Sanat Günlerinin bu yılki Onur Konuğu Talip Apaydın oldu. Amasra Kültür ve Sanat Günleri içinde Talip Apaydın ve Köy Enstitülerinin edebiyata katkıları konusunda konuşmalar yapıldı ve açikoturum düzenlendi... Vakfımızın kurucularından Köy Enstitülü Yazar Talip Apaydın için 10 Temmuz 2012 Salı günü saat: 18.00'de ödül töreni yapıldı. Sunuş konuşmasını Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı'nın yaptığı törende Amasra Belediye Başkanı yardımcısı, Edebiyatçılar Derneği Başkanı Gökhan Cengizhan ve Talip Apaydın birer konuşma yaptılar...
- Yine Amasra Temmuz Kültür ve Sanat Günleri kapsamında; 11 Temmuz 2012 Çarşamba günü, Saat 17.00'de "Köy Enstitülerinin Edebiyata Katkıları" konulu bir açikoturum düzenlendi. Açikoturumu Şair Abdullah Nefes yönetti... Konuşmacılar: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı Erdal Atıcı, Edebiyatçılar Derneği Başkanı Gökhan Cengizhan, **KIBATEK - Kıbrıs Balkanlar Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu Başkanı Metin Turan ve Talip Apaydın**'dı.
- Vakfımız Başkanı Erdal Atıcı'nın hazırladığı **"Anadolu'da Aydınlanma Ateşini Yakanlar 3"** kitabıyla ilgili son hazırlıklar tamamlandı. ISBN'si alınan yapıtın Ekim 2012'de baskısı yapılacak...

8- 10 Temmuz 2012 Amasra Temmuz Kültür Sanat Günleri etkinliği: "Köy Enstitülerinin Edebiyatımıza Katkıları" Soldan sağa: Erdal Atıcı, Metin Turan, Abdullah Nefes, Talip Apaydın

8 – 10 Temmuz Amasra'da: Talip Apaydın, Erdal Atıcı, Ali Efe

Bize Gelen Kitaplar

1. “Beyin Gücü Mezarlığı Türkiye” M. Balbay, Prof.Dr.A.İşıklı, A. Göker, Prof. Dr .A.G. Fişek, Dr. A. Akçam, B.Tanık,, Yrd. Dç. Dr. U. Aşkın, Dr. T. Akpınar- Fişek Enstitüsü Çalışan çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı Yayınları
2. “Türk Çocuk edebiyatı Kaynakçası” Hüseyin Altunya (Ank. Ün. Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları)
3. “Yapı Taşları” ve “ Marifet” (Şiir) Recep Bulut

Yitirdiklerimiz

1. Doğan Çağlar 06.08.2012 Düziçi Köy Enstitüsü mezunu.

Neler Okuyalım

“SUÇUMUZ KÖY ENSTİTÜLÜ OLMAK” (*)

Hasan Akarsu

Yazar, eğitimci Hamdi İlker, 1929 Lüleburgaz-Ceylanköy doğumlu olup Kepirtepe Köy Enstitüsü’nü bitirir ve bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra, “düzmece bir davayla” öğretmenliği elinden alınır. “Suçumuz Köy Enstitülü Olmak” adlı yapıtında, sevdiği mesleğinin elinden alınışını, Köy Enstitülerini karalama ve kapatma çalışmalarını tüm ayrıntılarıyla anlatmaktadır.

Köy Enstitülerini Araştırma ve Eğitimi Geliştirme Derneği (KAVEG) Başkanı Güler Yalçın, yapıta yazdığı önsözde, Köyleri Kalkındırma Derneği’nin MİT tarafından kurulduğunun mahkeme tutanaklarıyla kanıtlandığını, bu derneğe üye yapılanların biri dışında hepsinin 30 ay sonra aklandığını belirtiyor.

Yapıt altı bölümden oluşuyor: Özgeçmişim, Soruşturma, Köyleri Kalkındırma Derneği Davasının Mahkeme Belgeleri, Avukat Abdurrahman Altuğ ile Görüşme, Hamdi İlker ile Görüşme, Belgeler ve Fotoğraflar (Ek). Hamdi İlker, özgeçmişinde, Kepirtepe Köy Enstitüsüne girişini, okuduğu yılları başarıyla yansıtıyor. Öğrencilerin her şeyi iş içinde nasıl öğrendiklerine tanık oluyoruz. “Yapım Ustaları İş Başında” adlı şiirinde, usta öğretmenleri, öğrencileri anlatırken bu okulların hangi koşullarda ve nasıl kurulduklarını da öğreniyoruz: “...Binamızın içi dışı sıvandı/ Sanki bizim için bu bir sınavdı/ Badana boya mozaik/ Hepsi alın teri, göz nuru, el emeği/ Böyle kurduk biz Kepirtepe’yi” (s.26). Kepirtepe’yi kuruyorlar, Hamdi İlker, son sınıfta okulu doğrudan bitiren beş öğrenci arasında yer alıyor, 105 öğrenci Eylülde kalıyor. Öğretmenliğe başlıyor, beş yıl sonra, 26 Mart 1953’te sabahleyin tutuklanıyor ve iki yıl (1952–1954) sürüyor davası: “Köy Enstitülerinden ‘komünist yaratmak’ amaçlı bir kurgunun içine sokulmuştum. Özgürlüğümü, sağlığımı, mesleğimi, birçok değerimi yitirdim” (s.40) diyor. İkinci bölümde, soruşturmalarına yer veren Hamdi İlker, “düzmece davadaki” gelişmeleri açıklıyor. Olayın özü şudur: Merkezi, İstanbul’da olan Köyleri Kalkındırma Derneği MİT tarafından kurulur.

DP dönemidir ve Köy Enstitülerini kapatmak için gerekçe aranır, uydurulur, uygulanır. Kırklareli’nde derneğin bir şubesi MİT elemanlarınca açılıp köy öğretmenleri üye yapılır. Durumu sezenler üyelikten çıktıklarını bildirseler de işlemler yürütülür. Kurucu üyeler, para yardımı istemek için R.B.E’ye (Rus Büyük Elçiliği) dilekçe yazıp 46 üyenin (çoğu öğretmen) adını eklerler. Adı yazılı tüm üyeler uzun bir sorgulamadan geçirilir ve komünistlikle suçlanırlar. Sonunda aklansalar da çoğu öğretmen, görevden alınır. Hamdi İlker de bunların arasındadır. Yapıtta, Emniyetin 999, 1000, 1001, 1002 no’lu ajanları açıklanır, yaptıkları anlatılır.

Hamdi İlker, severek yaptığı öğretmenliğinden koparılışının acısını unutamaz. Serbest bırakılmayı beklerken düşlediği hep öğrencileri olmuştur: “Ne derdim ilk derste: ‘Çocuklar nerede kalmıştık’ diye mi başlarım, yoksa başka bir konu açarak mı? İki sene önce 25 Mart’ı 26 Mart’a bağlayan gece bir harf öğretimi için az mı kurgulamıştım...” (s.152). Yapıtta, mahkeme belgelerinin tümüne yer verildiği gibi, yazarla yapılan söyleşide de birçok konuya açıklık getiriliyor. Güler Yalçın’ın, Avukat Abdurrahman Altuğ ile yaptığı söyleşide, avukatın şu sözleri davanın özünü yansıtmaya yetiyor: “... Yani bu köy enstitülerini kapatmak için yaratılan bir vesilenin sonucunda meydana gelmiş bir olaydır. Ne yazık ki adalet tarihine de pek parlak bir şekilde geçmemiştir” (s.273).

Yazar, eğitimci Hamdi İlker, “Suçumuz Köy Enstitülü Olmak” adlı yapıtıyla, 1952–1954 yıllarında Kırklareli’nde yürütülen “Düzmece Bir Davaya” açıklık getiriyor, Köy Enstitülü öğretmenlerin karalanması, yıpratılması için tutulan yolda ne çok acı çekildiğini gözler önüne seriyor. Konuyla ilgilenenler için önemli bir yapıt sunuyor.

(*) Suçumuz Köy Enstitülü Olmak- Hamdi İlker, Anı-İnceleme, E Yayınları, İstanbul, 1. Basım, Nisan 2012, 316 s.

Şiir Köşesi

HASANOĞLAN'I BİLİR MİSİNİZ? / MEHMET BAŞARAN

Omzuyla künk çıkarır dağa
Yanlış kitapları düşünür
Ağıtlar bozlaklar düğümlenir boğazında
Unutulmuş kırları bilir misin hey Ankara'nın taşı
Sevdim mi hiç
Terin tuzunu bilir misin?
İdris Dağınca döndü mü başın

Bedrettin'in elini sıkar nasırlı eli
Dokunur yüreğine ırmakların
Yüzyıllar zonklar şakaklarında
Zonklar Vatan ve Silistre, Rumeli
Özü öze bağlayan
Tonguç Baba'yı bilir misin?
Karaburun dağlarınca uğuldadı mı başın?

Milo Venüsü'nü okşar ay ışığında
Derinlere vurulmuş kazma
Hitittir, Asurdur, Selçuktur, Osmanlıdır bir yanı
Halk denizini bilir misin ey Ankara'nın taşı
Zamanı aydınlatan uygarlıkları
Tadını bilir misin gökyüzünün
Nazımca, Pir Sultanca çarptı mı hiç yüreğin

Bir türküyü Bolu Dağı'ndan
Hey hey! Diyordu egemenlere,
Bir türkü halkı, toprağı uyandıran
Kardeş sofrasında güneşin
Dostluğun şarabını damıtıyordu
Eliyle yetiştirdiği üzüm bağlarından
Fermanını yazıyordu Hızır Paşalar

Destanını yazıyordu emeğin
Aydınlık günlerin abece'siyle
Tohum saçan köylüydü İstasyon tepesinde
Ziraat Marşının söyleyen bin ağızla
Milletin her kazancı kesesine
Bugün de duyulur her yandan sesi
Dağlarla, ırmaklarla imeceye diyen
Hasanoğlan'ı bilir misiniz, hey Ankara'nın taşı...

KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenışehir / ANKARA

Tel&Faks: 0312 425 24 68

<http://www.koyenstitulerivakfi.org.tr>

Yayının Adı	Köy Enstitüleri
Yayının Türü	Yaygın Süreli Yayın
Yayın Şekli	2 Aylık - Türkçe
Yayın Sahibi	Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	ALİ KINACI
Yayın İdare Adresi	Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA
E-Mail	kevakfi@gmail.com
Basım Yeri	Can Matematik Yayınları
	İvoksan 21. Cadde 524. Sokak No: 30 Yenimahalle / Ankara
	Tel: 0312 395 06 70 • canmatematik@gmail.com